

**HOMENATGE A
JOSEP SOL I
RODRÍGUEZ**
SANTA COLOMA
DE GRAMENET
28 | FEBRER | 2026

Josep Sol, memòria literària de la ciutat

Amb el descobriment d'una placa en homenatge a Josep Sol volem recordar i reivindicar la figura d'un dels primers escriptors vinculats a la nostra ciutat, un home que va estimar

profundament Santa Coloma de Gramenet i que va saber transformar aquesta estima en paraula escrita: l'escriptor colomenc Josep Sol. La seva obra constitueix testimoni d'una època, una mirada crítica i compromesa amb la realitat, i l'expressió d'una identitat colomenca viva i diversa.

Amb aquest homenatge, continuem amb el projecte de senyalització d'indrets públics vinculats a persones i esdeveniments rellevants de la història de la ciutat. Aquestes plaques volen esdevenir alhora indicació històrica i reconeixement col·lectiu, seguint el model de les conegudes blue plaques del Regne Unit, mitjançant el qual es posa en valor la memòria d'homes i dones que han contribuït, des de la cultura i el pensament, a construir la identitat d'una comunitat.

Com a alcaldessa, però sobretot com a colomenca, em sento orgullosa que avui perpetuem la figura de l'escriptor Josep Sol en l'espai públic, a la casa on va néixer i va viure. Les plaques que identifiquen carrers, edificis o espais són fites de la nostra història compartida. Recorden les generacions presents i futures que aquesta ciutat ha estat i és terra de talent, de cultura i de creació.

Que aquesta placa sigui també una invitació a descobrir o redescobrir l'obra de Josep Sol i que tots nosaltres continuem defensant la cultura com a eina de cohesió, de pensament crític i de progrés col·lectiu.

Gràcies a la família, a les persones que han impulsat aquest reconeixement i a totes les entitats que treballen per preservar la memòria cultural de Santa Coloma.

Amb aquest gest, reafirmem el nostre compromís amb la cultura, amb la paraula i amb la nostra història. Avui, diem amb orgull que Josep Sol forma part, per sempre, del nostre llegat de ciutat!

Mireia González Sáez

Alcaldessa de Santa Coloma de Gramenet

Descobriment de la placa commemorativa de Josep Sol

Dissabte 28 de febrer de 2026, a les 13 h
al carrer de la Vistalegre, 41
de Santa Coloma de Gramenet

Una placa blava ens recordarà el lloc on va néixer i va viure Josep Sol i Rodríguez, periodista cultural i escriptor que, a través de la paraula escrita, va saber explicar Santa Coloma des de dins, convertint el seu entorn, les vivències quotidianes i la memòria col·lectiva en matèria literària.

Aquest homenatge vol reconèixer la seva veu pròpia, la seva mirada compromesa amb la cultura i la importància de preservar el llegat d'un autor que forma part del patrimoni cultural colomenc.

L'acte s'acompanyarà de la lectura de cinc fragments de l'obra literària de Josep Sol, a càrrec de Jacint Torrents:

EL MEU POBLE NATAL

En el meu poble natal, arredossat dels vents de la muntanya per una serralada blavissa. No lluny de la mar serena. Em lliurava amb alegria a les feines del camp. En la plana de camps, ben regada, vora el riu ample. Dalt d'un monticle, dominava el poble quiet, la planúria verda; la serralada blavenca i la mar plàcida. Mirés on volgués, que tot ho coneixia i ho estimava profundament. Fos el lloc que fos, el coneixia per haver-lo aconseguit ja sia caminant, o corrent, o pujant o escalant l'espadat esgarriós d'un cim atrevit. O bé, nedant, n'havia seguit bons trossos de costa. Dalt del monticle m'agradava esbrinar on havia començat —vora la desembocadura del riu— i on havia anat a raure —alguns quilòmetres lluny, ran de la petita ciutat marinera. («Margarida», *Elionor*, 1935)

ESTIMAVA EL SEU PAISATGE

Estimava el seu paisatge perquè li trobava una virtut antiga. Les muntanyoles eren les mateixes que circumdaven Atenes o el santuari d'Olimpia i tenien les mateixes ondulacions suaus, les mateixes vessants extenses, una mica còncaves, acordant-se insensiblement amb les petites planes; era idèntic el seu perfil agut de roca viva. Sobretot era la mateixa, la llum: idèntic el cel i la mar. El conjunt seduïa per la serenitat, com les estàtues i els temples dels antics. En imaginació reveia aquell temple grec d'Agrirent, que té un garrofer al mateix peu de les columnes perfectes, semblants a les del Partenó. Era com si el veiés. Dalt d'un pujol, com els que veia cada dia en la seva caminada matinal. (*Una adolescència*, 1936)

AQUELL CAMÍ TAN CLAR, DE CARA A MAR

Recordo que per a mi era una festa passar per aquell camí tan clar, de cara a mar, el camí de Montalegre. Passàvem sempre per la banda solella al peu d'uns pujols, grocs d'olivarda i argelaga florida. Ves a saber si era el seu perfum el que em feia feliç, o bé si era que un dia havíem passat pel mateix camí per anar a Montalegre amb el senyor rector. Recordo que em va sorprendre tant aquella cartoi-xa quieta i tranquil·la, amagada entre les munta-

nyes, dominant els pobles i la mar! I aquelles fileres de xiprers, tan altes; el silenci sagrat dels claustres antics, les campanades de so puríssim que pujaven cel amunt, em van fer una impressió tan gran que encara sembla que les senti. (*Appassionata*, 1937)

EL MEU PAISATGE HAVIA SOFERT UN GRAN CANVI

L'altre dia vaig passar per uns camins per mi molt coneguts, pel mig d'un paisatge que amb els meus pobres mitjans expressius he intentat pintar en una obra meva. En acostar-m'hi, ja de lluny em sobtà una major nuesa i quelcom que m'era desconegut, que no reconeixia de moment. I és que, amb el temps que havia estat al front —on havia conegut tota la desolació de la guerra—, el meu paisatge havia sofert un gran canvi. [...] Ni un cep no resta de les amples vinyes. Ni un cep, de tants milers com aixecaven els seus sarments en la gran resplendor marina en l'hora naixent del dia. No podré veure més a l'autumne els pàmpols d'or retallats en uns tons blavíssims, entre oliveres; ni la seva verdor profusa del bon temps; ni el descarnament de la cepada a l'hivern, quan els braços negrosos i mutilats esguarden els horitzons grisos, per on corren els núvols carregats de boira. («La desolació del paisatge», *Meridià*, 25–II–1938, «*Si no fos la guerra*»)

AIXÒ, PERÒ, NO EM DESCORATJA

«És la guerra», diuen molts, i això sembla excusar-los de penetrar en el fons de la immensa tragèdia que vivim. El que és a mi, cap dolor no es pot comparar al de veure passar, en caravana, aquests carros de pacífics camperols de la Plana de Castelló, carregats de matalassos, de criatures, de dones i de vells. I em fereix més al viu aquesta visió, perquè m'imagino els de casa dalt d'un d'aquests carros. Pagesos com ells, arrelats de generació en generació a la terra, ningú com el que sap les suors que costa viure d'ella pot sentir tot el dolor d'abandonar-la. Això, però, no em descoratja. Sinó que, cada cop més, el sacrifici dels meus conssemblants acreix el meu desig de fer-me digne d'ells. Molt més, encara, quan els sento parlar la meua llengua. («Caravana», *Meridià*, 15–VIII–1938, «*Si no fos la guerra*»)

Josep Sol i Rodríguez

Va néixer el 8 de juliol de 1909, en una família de pagesos al carrer de la Vistalegre de Santa Coloma de Gramenet. I aquí va viure fins a la seva mort, el 14 de gener de 1982.

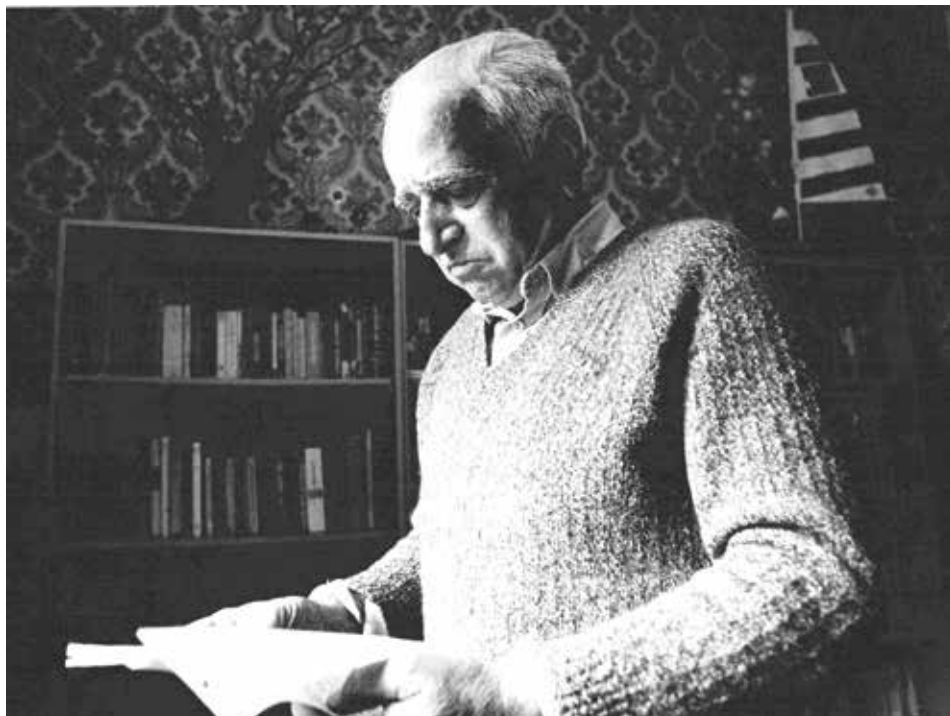
Va fer estudis tècnics a Barcelona, però no els va acabar. Mentre ajudava a casa en les feines del camp, freqüentava les biblioteques on llegia els grans clàssics i la literatura europea. No resignant-se a fer de pagès, va començar la carrera de periodista cultural en diversos diaris i revistes de Barcelona des de 1934 fins a finals de 1938.

La col·lecció "Quaderns Literaris" va publicar els seus tres únics llibres: *Elionor* (1935), unes narracions sobre la vida del poble; *Una adolescència* (1936), sobre el seu pas a la joventut,

i *Appassionata* (1937), on novel·la l'amor d'uns personatges marginals de la Santa Coloma de l'època.

El 2022 es van publicar al llibre de Jacint Torrents *Si no fos la guerra...* els articles que, durant la Guerra Civil, envià a la revista *Meridià*. Estudiosos d'aquí i de fora s'han interessat pels seus escrits de crítica literària i artística. I se'l considera un dels introductors de les obres de James Joyce a la península ibèrica.

Després de la guerra, sense el caliu necessari per continuar exercint el periodisme en la seva llengua, no va tenir altre remei que fer de pagès i es refugià en la lectura i l'estudi. L'acte d'avui el vol reconèixer com a primer escriptor de la Santa Coloma que tant va estimar.

Fotografia de Litus Pedragosa

Imatge de la portada: *Retrat*, Francesc Domingo, març 1949